

7 клас

Урок №31

Дата:

**ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ АВСТРАЛІЇ.
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСВОЄННЯ МАТЕРИКА.
ТЕКТОНІЧНА БУДОВА, РЕЛЬЄФ, КОРИСНІ КОПАЛИНИ.
ПРАКТИЧНА РОБОТА №7.
ПОЗНАЧЕННЯ НА КОНТУРНІЙ КАРТІ НАЗВ ОСНОВНИХ
ГЕОГРАФІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ АВСТРАЛІЇ**

Мета: формувати знання про характерні ознаки географічного положення Австралії, етапи відкриття й дослідження, основні форми рельєфу та корисні копалини; вдосконалювати практичні вміння характеризувати особливості географічного положення материка за картами атласу, наводити приклади форм рельєфу, визначати закономірності розміщення форм рельєфу та корисних копалин; розвивати вміння складати характеристику географічного положення об'єкту за типовим планом; виховувати пізнавальну активність, інтерес до вивчення теми, ініціативність.

Обладнання: фізична карта Австралії, атласи, підручники, комп'ютер, мультимедійний проектор, мультимедійна презентація, шаблони Австралії.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Очікувані результати: учні зможуть назвати характерні ознаки географічного положення Австралії, дослідників материка; наводити приклади та показувати на карті форми рельєфу; порівнювати географічне положення Австралії та Африки.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Приєм «Бліцопитування»

1. Пригадайте, що вам відомо про Австралію.
2. Згадайте типовий план вивчення материка.
3. Чому вивчення будь-якої території доцільно починати з характеристики її географічного положення?

Приєм «Власні приклади»

Які особливості природи материка залежать від його географічного положення? Наведіть приклади, використовуючи знання про африканський континент.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Приєм «Дивуй!»

Чи можете ви повірити в те, що на світі є земля, де Новий Рік зустрічають у розпал літа, а Санта-Клаус приходиться із подарунками не в теплих валянках і шубі, а босоніж і в легкій червоній накидці? Чи чули ви про ссавців, які відкладають яйця, про тварин, які виношують своїх дитинчат у сумці, про рибу, які дихають легенями? Чи можна навчатися в школі по Інтернету й одержувати домашні завдання по радіо або телефону?

Усе це насправді існує на дивному материкау Австралія.

Якщо ви дотепер сумніваєтеся в правдивості вищесказаного, наступні уроки допоможуть вам з'ясувати причини такої «незвичайності» Австралії.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Характеристика географічного положення материка

Робота з мультимедійною презентацією, фізичною картою Австралії, планом географічного положення материка, позначення на шаблонах у зошитах номенклатури географічного положення

План характеристики	Складові географічного положення
Площа	7,7 млн км ² (VI місце у світі, в 4 рази менше за площу Африки і в 7,5 разів менше за площу Євразії)
Розташування щодо екватора, нульового меридіана, тропіків, півкуль	Австралія повністю лежить у Південній та Східній півкулях. Південний тропік перетинає Австралію майже посередині, тому значна частина материка отримує велику кількість сонячного тепла
Крайні точки	Північна — мис Йорк (11° пд. ш.; 142° сх. д.) південна — мис Південно-Східний (39° пд. ш.; 146° сх. д.), західна — мис Стип-Пойнт (26° пд. ш. 113° сх. д.), східна — мис Байрон (29° пд. ш.; 154° сх. д.)
Протяжність материка у градусах і кілометрах із півночі на південь, із заходу на схід	Робота за варіантами (1–2) 1) за меридіаном 142° сх. д.: 38° – 11° = 27° 27 x 111 = 2997 км; 2) за паралеллю 26° пд. ш.: 153° – 113° = 40° (1° x 100 км) 40 x 100 = 4000 км
Океани й моря, що омивають материк, особливості берегової лінії	Із заходу й півдня Австралія омивається водами Індійського океану, зі сходу — Тихого; з півночі омивається морями Тиморським і Арафурським, Торресовою протокою відокремлюється від Нової Гвінеї. На сході Австралію омивають моря Коралове і Тасманове. Від острова Тасманія Австралію відокремлює Бассова протока. Берегова лінія Австралії, порівняно з іншими материками, має доволі прості обриси, на узбережжі мало бухт для зручної гавані морських суден. На півночі глибоко вдається в суходіл затока Карпентарія, на півдні — Велика Австралійська
Найближчі за розташуванням материка та шляхи сполучення з ними	Австралія займає відокремлене положення відносно інших материків та частин світу. Порівняно близько до Австралії розташовані острови Південно-Східної Азії

Практична робота №7: Позначити на контурній карті назви крайніх точок Австралії, океани, які омивають материк, елементи берегової лінії: великі острови, півострови, моря, затоки, протоки; форми рельєфу.

Робота в групах

Завдання. Порівняйте географічне положення Африки та Австралії. Визначте спільні та відмінні ознаки.

Висновок 1. Австралія — найменший материк на Землі, віддалений від усіх інших континентів, повністю розташований у Південній півкулі, значна частина материка лежить у тропічних широтах.

2. Тектонічна будова та рельєф

Робота з фізичною та тектонічною картами

Завдання. Зіставте тектонічну та фізичну карти, виявіть закономірності поширення форм рельєфу на материк.

В основі значної частини Австралії лежить давня Австралійська платформа. На сході до давньої платформи приєдналася область герцинської складчастості. Платформі відповідають рівнини: Західно-Австралійське плоскогір'я на заході і Центральна низовина на сході і південному сході. Області складчастості відповідають Східно-Австралійські гори, які в Австралії називають Великий Вододільний хребет. На південному сході гори досягають найбільшої висоти і називаються Австралійськими Альпами (середня висота близько 2000 м, найвища точка — гора Косцюшко, 2228 м). В Австралії немає активних сейсмічних зон та активних вулканів, у зв'язку з чим її називають найспокійнішим у геологічному відношенні материком. Австралія — найнижчий материк нашої планети. Середня висота материка — близько 300 м.

Висновок 2. В основі материка лежить давня платформа, на схід від якої простягнулися області герцинської складчастості. Геологічною будовою обумовлено переважання рівнинного рельєфу.

Позначення на шаблоні в зошиті основних форм рельєфу материка.

3. Корисні копалини

Робота з фізичною картою

Завдання. За фізичною картою установіть, на які корисні копалини багаті надра Австралії. Результати роботи занесіть у таблицю.

Корисні копалини Австралії		
Паливні	Рудні	Нерудні

Висновок 3. Австралія багата на корисні копалини, особливо на руди чорних і кольорових металів.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Приєм «Картографічна розминка»

Учитель показує на карті елементи географічної номенклатури Австралії.

Приєм «Експрес-тест», «Самоперевірка»

1. Укажіть крайню північну точку Австралії:
А мис Байрон; **Б** мис Йорк; **В** мис Стіп-Пойнт; **Г** мис Південно-Східний.
2. Яка тектонічна структура лежить в основі материка Австралія?
А Молода палеозойська платформа; **Б** область альпійської складчастості;
В давня докембрійська платформа; **Г** область мезозойської складчастості.
3. Яка частина Австралії має найбільші абсолютні висоти?
А Північна; **Б** центральна; **В** південно-західна; **Г** південно-східна.
4. Оберіть правильну ознаку географічного положення Австралії:
А південний тропік перетинає материк майже посередині;
Б береги Австралії омивають води Атлантичного та Тихого океанів;
В екватор перетинає материк майже посередині;
Г материк повністю розташований у Південній та Західній півкулях.
5. Утворення яких корисних копалин пов'язане з виступами кристалічного фундаменту давньої платформи?
А Кам'яного та бурого вугілля; **Б** нафти та природного газу;
В фосфоритів та кухонної солі; **Г** залізних руд та золота.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ, РЕФЛЕКСІЯ

Учитель допомагає учням правильно сформулювати висновки про те, що дізналися та чого навчилися сьогодні на уроці.

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати відповідний параграф підручника.
2. За текстом параграфа заповнити хронологічну таблицю «Дослідження та освоєння Австралії».

Час дослідження	Дослідники	Результати

ДОДАТКОВИЙ МАТЕРІАЛ ДО УРОКУ

Великий Бар'єрний риф — це найбільша у світі система коралових рифів. Розташований він у Кораловому морі, вздовж східного узбережжя Австралії. Довжина рифу становить 2300 км, а ширина коливається від 2 км у північній частині рифу до 152 км — у південній. Загальна площа Великого Бар'єрного рифу становить 348 698 км². Це диво природи складається з мільярдів коралових поліпів та найбільшою спорудою у світі, створеною живими організмами. Великий Бар'єрний риф є унікальною екосистемою, яка налічує понад 400 видів коралів, 4 000 видів молюсків та 1 500 видів риб. Від берега материка риф відділений лагуною завширшки 50–100 км. Бар'єрний риф розташований на території Морського національного парку, який 1979 року уведено до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Гора Аерс-Рок, або Улуру — величезна монолітна скеля в центральній частині Австралійського континенту. Розміри Улуру вражають: довжина скелі становить 3,6 км, ширина — близько 3 км, а висота сягає 348 метрів над рівнем місцевості і 863 метрів над рівнем моря. Загальна окружність скелі Айерса становить 9,4 км. Ця величезна брила складається з червоного піщанику, який робить її різнобарвною, залежно від періоду доби — особливо гарна вона в яскраво-помаранчевому кольорі. Щорічно кількість туристів, які відвідують Улуру, зростає, і, за останніми даними, зараз вона становить близько півмільйона людей на рік. Гора височіє в Національному парку Улуру-Ката Тьюта, який є об'єктом Всесвітньої природної спадщини ЮНЕСКО.